

## Yurt dışında mukim şirket ortağından sözleşme ile döviz olarak alınan krediye ait fait ödemelerinde tevkifat

|                   |                                                |
|-------------------|------------------------------------------------|
| <b>Belge türü</b> | Özelge                                         |
| <b>Kanun</b>      | KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU                     |
| <b>Özelge no</b>  | B.07.1.GİB.4.41.15.01-125[12-13-2014/17]-12204 |
| <b>Tarih</b>      | 29.01.2020                                     |

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

KOCAELİ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 93767041-125[12-13-2014/17]-12204

29.01.2020

Konu : Yurt dışında mukim şirket ortağından sözleşme ile döviz olarak alınan krediye ait fait ödemelerinde tevkifat

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, yurtdışında mukim olan yabancı ortağınızdan üç yıl vadeli döviz cinsi kredi temin ettiğinizi, sözleşmeye göre kredi anapara ve faizin sözleşme sonunda defaten ödeneceği, yabancı ortağınızın mukim olduğu ülkede banka veya kredi verme hususunda yetkilendirilmiş bir finans şirketi olmadığı, bu nedenle vade sonunda ödenecek kredi faiz tutarı üzerinden sorumlu sıfatıyla katma değer vergisi (KDV) hesapladığınızı, ayrıca söz konusu kredi faizleri için her üç ayda bir kıst dönemler için faiz tahakkuk ettirilip defter kayıtlarınıza finansman gideri olarak kaydettiğinizi, sözleşmeye ait faizin sözleşme faiz oranına göre üçüncü yıl yani vade sonunda hesaplanıp defaten

ödeneceği belirtilerek,

- Faiz tahakkuku hesaplanarak defter kayıtlarına finansman gideri kaydı yapıldığı tarih itibariyle faiz hesaplanan kıst dönemler için söz konusu hizmetin alındığı kabul edilerek faiz tahakkuk tutarı üzerinden sorumlu sıfatıyla KDV hesaplanıp hesaplanmayacağı,
- Geçici vergi dönemleri itibariyle hesaplanan döviz cinsi kredinin faiz tahakkuklarının izlendiği Gider Tahakkukları hesabında yer alan tutarın değerlemeye tabi olup olmayacağı,
- Değerleme sonucu oluşacak kur farkı giderlerinin de sorumlu sıfatıyla KDV ye tabi olup olmayacağı,
- Değerleme sonucunda kur farkı geliri oluşması halinde önceki dönemlerde kur farkı giderleri için hesaplanarak ödenen KDV tevkifatı açısından ne yapılması gerektiği,

hususlarında tereddütleriniz olduğunu belirterek Başkanlığımızın görüşü talep edilmektedir.

#### **KURUMLAR VERGİSİ KANUNUN YÖNÜNDEN:**

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 11 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz, kur farkları ve benzeri giderlerin; (c) bendinde ise transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılan kazançların kurum kazancının tespitinde indirilmesinin mümkün olmadığı hükme bağlanmıştır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 12 nci maddesinin;

Birinci fıkrasında, "Kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin edilerek işletmede kullandıkları borçların, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmı, ilgili hesap dönemi için örtülü sermaye sayılır."

Yedinci fıkrasında; "Örtülü sermaye üzerinden kur farkı hariç, faiz ve benzeri ödemeler veya hesaplanan tutarlar, Gelir ve Kurumlar vergisi kanunlarının uygulanmasında, gerek borç alan gerekse borç veren nezdinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibariyle dağıtılmış kar payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılır." hükmü yer almaktadır.

1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "12- Örtülü Sermaye" bölümünde,

İşletmede kullanılan borçların örtülü sermaye sayılabilmesi için;

- Doğrudan veya dolaylı olarak ortak veya ortakla ilişkili kişiden temin edilmesi,
- İşletmede kullanılması,
- Bu şekilde kullanılan borcun hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin üç katını aşması, gerektiği. " belirtilmektedir.

Aynı maddenin onuncu fıkrasında, maddede geçen hesaben ödeme deyiminin, kesintiye tâbi kazanç ve iratları ödeyenleri hak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade ettiği; onbirinci fıkrasında, yapılacak vergi kesintisinde kazanç ve iratların gayrisafi tutarları üzerinden dikkate alınacağı, kesilmesi gereken verginin ödemeyi yapan tarafından üstlenilmesi halinde vergi kesintisinin, fiilen ödenen tutar ile ödemeyi yapanın yüklendiği verginin toplamı üzerinden hesaplanacağı; onikinci fıkrasında ise, bu Kanuna göre vergi kesintisi yapanların, yaptıkları vergi kesintisini kayıt ve hesaplarında ayrıca gösterecekleri hükme bağlanmıştır.

Buna göre, yurt dışında mukim yabancı ortağınızdan temin edilerek işletmede kullanılan kredi için nakden veya hesaben ödenen faiz tutarları üzerinden %10 vergi kesintisi yapılması gerekmektedir. Öte yandan vergi kesintisi uygulaması açısından, faiz tutarının fiilen ödenmesine bağlı olmaksızın, kredi faizine ilişkin yasal defter kayıtlarında tahakkuk kaydının yapıldığı anda faiz ödemesinin gerçekleştiği kabul edilmektedir.

Diğer taraftan, aynı Kanunun 13 üncü maddesinin;

- Birinci fıkrasında; kurumların, ilişkili kişilerle emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak tespit ettikleri bedel veya fiyat üzerinden mal veya hizmet alım ya da satımında bulunmaları durumunda, kazancın tamamen veya kısmen transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılmış sayılacağı; alım, satım, imalat ve inşaat işlemleri, kiralama ve kiraya verme işlemleri, ödünç para alınması ve verilmesi, ikramiye, ücret ve benzeri ödemeleri gerektiren işlemlerin her hal ve şartta mal veya hizmet alım ya da satımı olarak değerlendirileceği,

- İkinci fıkrasında; ilişkili kişinin kurumların kendi ortakları, kurumların veya ortaklarının ilgili bulunduğu gerçek kişi veya kurum ile idaresi, denetimi veya sermayesi bakımından doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunduğu ya da nüfuzu altında bulundurduğu gerçek kişi veya kurumları ifade ettiği, ilişkinin doğrudan veya dolaylı olarak ortaklık kanalıyla olduğu durumların örtülü kazanç dağıtımı kapsamında sayılması için en az %10 oranında ortaklık, oy veya kâr payı hakkının olması şartı arandığı, ortaklık ilişkisi olmadan doğrudan veya dolaylı olarak en az %10 oranında oy veya kâr payı hakkının olduğu durumlarda da tarafların ilişkili kişi sayıldığı, ilişkili kişiler açısından bu oranların topluca dikkate alınacağı,

- Üçüncü fıkrasında; emsallere uygunluk ilkesinin, ilişkili kişilerle yapılan mal veya hizmet alım ya da satımında uygulanan fiyat veya bedelin, aralarında böyle bir ilişkinin bulunmaması durumunda oluşacak fiyat veya bedele uygun olmasını ifade ettiği...,

- Dördüncü fıkrasında; kurumların, ilişkili kişilerle yaptığı işlemlerde uygulayacağı fiyat veya bedelleri, bu fıkra da belirtilen yöntemlerden işlemin mahiyetine en uygun olanını kullanarak tespit edeceği...,

...

- Altıncı fıkrasında, tamamen veya kısmen transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılan kazancın, Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunlarının uygulamasında, bu maddedeki şartların gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kâr payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılacağı,

...

hükme bağlanmıştır.

Konu ile ilgili 1 seri numaralı Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında Genel Tebliğin "4- Emsallere Uygunluk İlkesi" başlıklı bölümünde, "... Emsallere uygun fiyat veya bedel, aralarında ilişkili kişi tanımına uygun herhangi bir ilişki olmayan kişilerin tamamen işlemin gerçekleştiği andaki koşullar altında oluşturduğu piyasa ya da pazar fiyatı olarak da adlandırılan tutardır. Bu fiyat veya bedel, işlem anında hiçbir etki olmaksızın objektif olarak belirlenen en uygun tutar olup, ilişkili kişilerle yapılan işlemlerde uygulanan fiyat veya bedelin bu tutar olması gerekmektedir.

Aralarında ilişki bulunmayan gerçek kişi veya kurumlar arasındaki işlemlerde fiyat, piyasa koşullarına göre belirlendiğinden, ilişkili kişiler arasındaki işlemlerde de aynı koşullar geçerli olmalıdır. Dolayısıyla, taraflar arasındaki ilişkinin mal veya hizmet fiyatlandırmasına herhangi bir etkisi bulunmamalıdır.

İlişkili kişiler arasındaki mal veya hizmet alım ya da satım işlemlerinde uygulanan fiyat veya bedelin piyasa fiyatını yansıtmaması durumunda, ilişkili kişiler arasındaki işlemlerde uygulanan bu fiyat veya bedelin emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak tespit edildiği kabul edilecektir.

... " açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, yurt dışında mukim ilişkili kişiden temin etmiş olduğunuz krediye ilişkin faiz oranının emsallere uygun olması gerekmektedir. Emsallere uygun faiz oranının Kanunun 13 üncü madde hükmü ile anılan Tebliğde yapılan açıklamalara göre belirleneceği tabiidir.

Aynı Kanunun Dar Mükellefiyette Vergi Kesintisinin düzenlendiği 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında;

Dar mükellefiyete tabi kurumların fıkarda belirtilen kazanç ve iratları üzerinden, bu kazanç ve iratları avanslar da dahil olmak üzere nakden veya hesaben ödeyen veya tahakkuk ettirenler tarafından %15 oranında Kurumlar Vergisi kesintisi yapılacağı hükmüne yer verilmiş ve anılan maddenin sekizinci fıkrası ile Bakanlar Kuruluna verilen yetkiye istinaden yayımlanan 2009/14593 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 1 inci maddesinin (5) numaralı bendinde, her nevi alacak faizlerinden vergi kesintisi yapılacağı belirtilmiş olup, söz konusu bendin (a) alt bendinde; yabancı devletler, uluslararası kurumlar veya yabancı bankalardan ya da bulunduğu ülkede mutad olarak kredi vermeye yetkilendirilmiş olup sadece ilişkili bulunduğu kurumlara değil tüm gerçek ve tüzel kişilere kredi veren kurumlardan alınan her türlü krediler için ödenecek faizlerden yapılacak tevkifat oranı (katılım bankalarının kendi usullerine göre yurt dışından

sağladıkları fonlar ve benzeri kaynaklar için ödedikleri kar payları dahil)[\[1\]](#) % 0, (ç) alt bendinde de diğer alacak faizi ödemeleri üzerinden yapılacak tevkifat oranı % 10 olarak belirlenmiştir.

Buna göre, yurtdışında mukim yabancı ortağınızdan kredi temin ederek işletmede kullanılan kredi için ödenen faiz tutarları üzerinden %10 vergi kesintisi yapılması gerekmektedir.

Bu çerçevede, şirketinizin yabancı ortağından yaptığı borçlanmaların transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımına konu olması ve/veya örtülü sermaye şartlarının gerçekleşmesi durumunda, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılan kazanç veya örtülü sermaye üzerinden yapılan ödemeler dağıtılmış kâr payı sayılacak ve 5520 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre % 15 oranında kurumlar vergisi kesintisi yapılacaktır. Ancak, ödenen faiz tutarları üzerinden daha önceden % 10 vergi kesintisi yapılmış olması halinde, yapılacak % 15 vergi kesintisinden, daha önce bu tutarlara ilişkin olarak yabancı ortağa ödenen faiz tutarları üzerinden kesilen % 10 oranındaki vergi mahsup edilebilecektir.

Diğer taraftan, örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz, kur farkları ve benzeri giderler ile transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılan kazançların Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerine göre kurum kazancının tespitinde gider olarak indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, hizmet veren yurtdışı firmasının mukim olduğu ülke ile Türkiye Cumhuriyeti arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının mevcut olması halinde, söz konusu faaliyetlere ilişkin olarak yapılan ödemeler üzerinden tevkifat yapıp yapılmayacağı hususunun ilgili ülke ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde değerlendirileceği tabiidir.

#### **VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:**

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 280 inci maddesinde, "Yabancı paralar borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır. Yabancı paranın borsada rayici yoksa, değerlemeye uygulanacak kur Maliye Bakanlığınca tespit olunur. Bu madde hükmü yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da caridir",

- 285 inci maddesinde, "Borçlar mukayyet değeriyle değerlendirilir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit borçlar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır...",

- 287 nci maddesinde, "Gelecek hesap dönemlerine ait olarak peşin tahsil olunan hasılat ile cari hesap dönemine ait olup henüz ödenmemiş olan giderler mukayyet değerleri üzerinden pasifleştirilmek suretiyle değerlendirilir."

hükümleri yer almaktadır.

163 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde ise "... 1-Yatırımların finansmanında kullanılan kredilerle ilgili faizlerden kuruluş dönemine ait olanların sabit kıymetle birlikte amortisman yoluyla itfa edilmek üzere yatırım maliyetine eklenmesi gerekmekte; işletme dönemine ait olanların ise ilgili bulundukları yıllarda doğrudan gider yazılması ya da maliyete intikal ettirilmek suretiyle amortisman tabi tutulması,

2-Döviz kredisi kullanılarak yurtdışından sabit kıymet ithal edilmesi sırasında veya sonradan bu kıymetlere ilişkin borç taksitlerinin değerlemesi dolayısıyla ortaya çıkan kur farklarından, sabit kıymetin iktisap ettiği dönem sonuna kadar olanların, kıymet maliyetine eklenmesi zorunlu bulunmakta; aynı kıymetlerle ilgili olarak söz konusu dönemden sonra ortaya çıkan kur farklarının ise, ait oldukları yıllarda doğrudan gider yazılması ya da maliyete intikal ettirilerek amortisman konusu yapılması,

mümkün bulunmaktadır." açıklamasına yer verilmiştir.

Ayrıca, konuyla ilgili 334 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Tebliğinde de açıklamalar yapılmıştır.

Buna göre, şirketiniz tarafından yurtdışında mukim olan yabancı ortağınızdan üç yıl vadeli olarak döviz cinsinden temin edilen kredinin Vergi Usul Kanununun 280 inci maddesi uyarınca değerlendirme günü itibariyle kur değerlemesine tabi tutulması, Kanunun 285 inci maddesi uyarınca değerlendirme günü itibariyle hesaplanacak faizin Kanunun 287 nci maddesine göre mukayyet değerleri üzerinden pasifleştirilmek suretiyle değerlendirilmesi, ayrıca söz konusu kredinin bir iktisadi kıymetin iktisabında kullanılması halinde, krediye ilişkin faizin iktisadi kıymetin aktifleştirildiği hesap döneminin sonuna kadar olan kısmının iktisadi kıymetin maliyetine intikal ettirilmesi, bu hesap döneminden sonrasına isabet eden kısmının ise maliyete intikal ettirilerek veya doğrudan gider yazılmak suretiyle işleme tabi tutulması gerekmektedir.

#### **KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:**

3065 sayılı KDV Kanununun;

1/1 inci maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV ye tabi olduğu,

6 ncı maddesinde, işlemlerin Türkiye'de yapılmasının; malların teslim anında Türkiye'de bulunmasını, hizmetin Türkiye'de yapılmasını veya hizmetten Türkiye'de faydalanılmasını ifade ettiği,

9/1 inci maddesinde, mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanunî merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığının, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabileceği,

10/a maddesi ile mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde, malın teslimi veya hizmetin yapılması ile vergiyi doğuran olayın meydana geleceği,

24/c maddesinde, vade farkı, fiyat farkı, faiz, prim gibi çeşitli gelirler ile servis ve benzeri adlar altında sağlanan her türlü menfaat, hizmet ve değerlerin katma değer vergisi matrahına dahil olduğu,

26 ıncı maddesinde de, bedelin döviz ile hesaplanması halinde dövizin, vergiyi doğuran olayın meydana geldiği andaki cari kur üzerinden Türk parasına çevrileceği,

hüküm altına alınmıştır.

Konuyla ilgili olarak KDV Genel Uygulama Tebliğinin (I/C- 2.1.2.1) bölümünde; ikametgâhı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayanların Türkiye'de yaptığı hizmetler ile bunların yurt dışında yaptığı ancak Türkiye'de faydalanan hizmetlerin KDV ye tabi olacağı, bu gibi hizmet ifalarında mükellef, esas olarak hizmeti ifa eden olmakla birlikte, Türkiye'de ikametgâhı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmadığından, KDV nin tamamı, hizmetten faydalanan yurt içindeki muhatap tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödeneceği açıklanmıştır.

Aynı Tebliğin (III/A-5.3) bölümünde; bedelin döviz cinsinden veya dövizde endekslenerek ifade edildiği işlemlerde, bedelin kısmen veya tamamen vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu tarihten sonra ödenmesi halinde, satıcı lehine ortaya çıkan kur farkı esas itibarıyla vade farkı mahiyetinde olduğundan, matrahın bir unsuru olarak vergilendirilmesi gerektiği; teslim veya hizmetin yapıldığı tarih ile bedelin tahsil edildiği tarih arasında ortaya çıkan lehte kur farkı için satıcı tarafından fatura düzenlenmek ve faturada gösterilen kur farkına, teslim veya hizmetin yapıldığı tarihte bu işlemler için geçerli olan oran uygulanmak suretiyle KDV hesaplanacağı; bedelin tahsil edildiği tarihte alıcı lehine kur farkı oluşması halinde, kur farkı tutarı üzerinden alıcı tarafından satıcıya bir fatura düzenlenerek, teslim ve hizmetin yapıldığı tarihteki oran üzerinden KDV hesaplanması gerektiği; yılsonlarında ve geçici vergi dönemlerinde, Vergi Usul Kanunu uyarınca yapılan değerlemeler sonucu oluşan kur farkları üzerinden KDV hesaplanmayacağı açıklanmıştır.

Buna göre, yetkilendirilmiş bir finans şirketi olmayan yurt dışında mukim yabancı ortağınızdan aldığınız kredi, finansman hizmeti niteliğinde olduğundan bu işlemler nedeniyle hesaplanacak faiz tutarları üzerinden KDV hesaplanarak şirketiniz tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilmesi, faiz tutarlarının döviz ile hesaplanması halinde dövizin vergiyi doğuran olayın meydana geldiği andaki cari kur üzerinden Türk parasına çevrilmesi gerekmektedir. Şirketiniz tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilerek ödenen KDV nin 1 no.lu KDV beyannamesinde indirim konusu yapılması mümkündür.

Ayrıca yıl sonlarında ve geçici vergi dönemlerinde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca yapılan değerlemeler sonucu oluşan kur farkları herhangi bir teslim veya hizmetin karşılığı olmadığından bu tutarlar için KDV hesaplanmayacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(\*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(\*\*) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(\*\*\*) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026